

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/118/2024
Identifikačné číslo spisu: 1110217110
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Valentová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1110217110.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. H. V., narodeného XX. L. XXXX, F., W. XX/XXXX, zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Bratislava, Podbrezovská ul. č. 34, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody, v súčasnosti vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-5C/18/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2023 sp. zn. 6Co/31/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I - v súčasnosti Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“), v poradí druhým rozsudkom z 24. júna 2013, č. k. 5C/18/2010-211, uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.306,97 eura spolu so 6 % úrokom z omeškania od 04. augusta 2009 do zaplatenia z titulu náhrady škody a sumu 80.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a povinnosť nahradiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia vo výške 8.016,96 eur (výrok I.). Vo zvyšku súd prvej inštancie žalobu zamietol (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie zistil, že Okresná prokuratúra Bratislava I uznesením z 30. novembra 1999 č. Pv XXX/XX obvinila žalobcu z trestného činu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 255 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona. Tento trestný čin mal žalobca spáchať tak, že ako správca nútenej správy K. a C. F., a. s. F. dňa 14. októbra 1998 v rozpore s predmetom a účelom Zmluvy o výkone činnosti správcu z 15. januára 1998 uzavreť s Národnou bankou Slovenska, uzavrel ako štatutárny zástupca K. a C. F., a. s. zmluvu o kúpe akcií, ktorou prevádzateľ - K. a C., a. s. predala nadobúdateľovi - Q. F., spol. s r. o. H. L. 100 % podiel akcií spoločnosti X., a. s. vo forme hromadnej akcie na meno na 35.550 kusov akcií v menovitej hodnote 1.000 Sk v celkovej hodnote 35.550.000 Sk za kúpnu cenu vo výške 44.785.000 Sk, pričom zaplatenie kúpnej ceny za hromadnú akciu

nadobúdateľom bolo dohodnuté zjavne v neprospech prevádzateľa až v termíne do 30. 06. 1999, hoci prechod všetkých práv s akciou spojených sa uskutočnil podpisom zmluvy a súčasne kúpna cena bola podhodnotená vzhľadom na aktíva spoločnosti X., a. s. Bratislava. Dňa 01. februára 2002 podala Okresná prokuratúra Dunajská Streda na žalobcu obžalobu na Okresný súd v Dunajskej Strede pre trestný čin porušovania povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 255 ods. 1, 2 písm. a), b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“, alebo „TZ“). Okresný súd v Dunajskej Strede vydal dňa 14. februára 2002 trestný rozkaz č. k. 3T 19/02, ktorým uznal žalobcu za vinného z vyššie uvedeného trestného činu a uložil mu trest odňatia slobody v trvaní jedného roka s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu dva roky. Proti trestnému rozkazu podal žalobca a aj prokurátor odpor a Krajský súd v Trnave ho zrušil a vec vrátil Okresnému súdu v Dunajskej Strede na ďalšie konanie. Okresný súd v Dunajskej Strede rozsudkom z 15. júna 2005 č. k. 3T 19/02 žalobcu oslobodil spod trestného činu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 255 ods. 1, 2 písm. a), b) TZ a poškodenú stranu - I. F. L. s nárokom na náhradu škody odkázal na občianskoprávne konanie. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie prokurátor a poškodený. Krajský súd v Trnave uznesením z 20. novembra 2007 č. k. 3To/121/2005-444 odvolania prokurátora a poškodeného zamietol.

1.2. Na základe vykonaného dokazovania potom dospel k záveru, že žaloba je čo do základu dôvodná. Mal za to, že nakoľko žalobca bol spod obžaloby oslobodený, vzniklo mu právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným uznesením o vznesení obvinenia v zmysle § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Škoda pozostáva z náhrady trov právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní vo výške 1.306,97 eura (39.373,96 Sk). V tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ si žalobca dohodol s advokátom v trestnom konaní zmluvnú odmenu presahujúcu tarifnú odmenu, nemôže za takto vzniknutý rozdiel zodpovedať štát, ktorý nebol účastníkom tohto zmluvného vzťahu a nemohol teda mať vplyv na jeho obsah. S poukazom na to súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.306,97 eura z titulu náhrady škody a vo zvyšku žalobu v tejto časti zamietol. O povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) s tým, že žalovaná sa dostala do omeškania uplynutím 6-mesačnej lehoty uvedenej v § 10 zákona č. 58/1969 Zb.

1.3. Vo vzťahu k námietke premlčania žalovanej súd prvej inštancie poukázal, že táto nie je opodstatnená, keďže trojročná premlčacia doba (§ 22 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb.) začala plynúť dňa 24. júna 2008, kedy bolo žalobcovi doručené uznesenie Krajského súdu v Trnave z 20. novembra 2007 č. k. 3To/121/2005 a uplynula dňom 24. júna 2011. Žalobca si nárok na úroky z omeškania uplatnil dňa 27. septembra 2010, kedy bola pripustená zmena žaloby, teda včas.

1.4. Podľa prvoinštančného súdu žalobcovi vznikol aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V súvislosti s určovaním jej výšky, súd prvej inštancie analogicky aplikoval § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej aj ako „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a dospel k záveru, že vzhľadom na všetky okolnosti prípadu treba žalobcovi priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 80.000 eur a vo zvyšku žalobu v tejto časti zamietol. V tomto smere uviedol, že žalobcovi sa doposiaľ nikto za zásah do jeho osobnostných práv neospravedlnil a ani inak neodstránil následky tohto zásahu tak, "že by bolo možné zvažovať, že sa mu dostalo aspoň v minimálnom rozsahu primeraného zadosťučinenia." Zadosťučinenie vo forme napr. ospravedlnenia je nepostačujúce, vzhľadom na intenzitu a rozsah zásahu do osobnostných práv žalobcu. Napokon súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti úrokov z omeškania zo sumy 80.000 eur. Poukazujúc i na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolač súd“) sp. zn. 1Cdo/15/1997, zamietnutie žaloby v tejto časti odôvodnil tým, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, a až jej uplynutím sa dlžník dostane do omeškania.

1.5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 142 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „zákon č. 99/1963 Zb.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“).

2. Na odvolanie žalobcu a žalovanej Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolač súd“) v poradí piatym rozsudkom z 30. novembra 2023 č. k. 6Co/31/2022 - 523 zmenil v napadnutej časti, týkajúcej sa

uplatnených úrokov z omeškania, rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 6% p. a. zo sumy 25.000 eur od 04. augusta 2009 do zaplatenia (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho) v rozsahu 18,75 % (výrok II.).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia poukázal aj na to, že najvyšší súd uznesením z 31. januára 2022 č. k. 7Cdo/339/2021-479, vychádzajúc z dovolaní žalobcu a žalovanej voči v poradí štvrtému rozsudku odvolacieho súdu zo 07. júla 2021 č. k. 6Co/47/2021-433 v spojení s opravným uznesením z 13. septembra 2021 č. k. 6Co/47/2021-471 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku IV., ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 24. júna 2013 č. k. 6C/18/2010-211 o zamietnutí žaloby na zaplatenie úrokov z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy a vo výrokoch V. a VI. o nároku na náhradu trov konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie voči výrokom I., II. a III. napadnutého rozsudku odmietol. Dovolací súd mal za to, že rozhodnutie, ktorým sa priznáva nárok žalobcu v zmysle § 17 ods. 2 až 4 zákona č. 514/2013 Z. z. na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch v konkrétnej výške, už len deklaruje existenciu tejto zákonom priznanej právnej skutočnosti a nárokov z nej vyplývajúcich. Podľa § 563 Občianskeho zákonníka ak čas splnenia nie je dohodnutý, stanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Preto možno vyvodiť, že k vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím šesťmesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Vo vzťahu k zrušeným výrokom o trovách predmetného konania tiež uviedol, že v zmysle § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) bolo povinnosťou odvolacieho súdu s poukazom na čiastočný úspech sporových strán náhradu trov konania pomerne rozdeliť o a nároku na náhradu trov konania rozhodnúť jedným výrokom. Odvolaciemu súdu preto ostalo rozhodnúť o nároku na úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy a o trovách konania, a to v súlade s právnym názorom dovolacieho súdu.

2.2. Odvolací súd, zohľadňujúc i právny názor vyslovený v uvedenom rozhodnutí najvyššieho súdu, v podstatnom konštatoval, že so zreteľom na skutkové zistenia súdu prvej inštancie, lehota na plnenie žalovanej márne uplynula v zmysle § 10 zákona č. 58/1969 Zb. dňa 03. augusta 2009, počnúc dňom 04. augusta 2009 sa tak dostala do omeškania s plnením dlhu a vznikla jej právna povinnosť zaplatiť žalobcovi aj úroky z omeškania podľa § 20 zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto odvolací súd vo výroku, ktorým bola žaloba o zaplatenie úrokov z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy 25.000 eur zamietnutá, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania výške 6% p. a. zo sumy 25.000 eur od 04. augusta 2009 do zaplatenia.

2.3. V nadväznosti na výrovkovú časť o náhradovej povinnosti odvolací súd s poukazom na judikát R 28/07 uviedol, že pri výpočte trov je potrebné v žalobe požadované dve zložky práva na náhradu škody oddeliť ako samostatné čiastkové nároky a s touto ich samostatnosťou počítať aj pri rozhodovaní o trovách konania. Poukázal, že kým určenie výšky nemajetkovej ujmy závisí od úvahy súdu, nárok na náhradu majetkovej škody je objektívne určiteľný, a z tohto dôvodu odvolací súd vychádzal z toho, že žalobca požadoval v žalobe majetkovú škodu vo výške 6.970,72 eura a bola mu priznaná suma 1.306,97 eura, čo predstavuje úspech žalobcu 18,75% a úspech žalovanej 81,25%. Pričom pri posudzovaní úspechu strán sporu pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy však musel postupovať inak, keď vychádzal z toho, že v tejto časti žaloby mal žalobca plný úspech v spore, avšak výlučne z prisúdenej sumy 25.000 eur, teda nie zo sumy žalovanej. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Odvolací súd preto pri určení rozsahu konečného úspechu strán sporu vychádzal z toho, že žalovaná mala v spore úspech v rozsahu 81,25% v časti nároku na náhradu majetkovej škody a naopak žalobca mal úspech v rozsahu 100% v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Čistý úspech žalobcu tak činí 18,75% (100% - 81,25%), ktorý sa bude počítať základu 31.970,72 eura (6.970,72 eura + 25.000 eur).

3. Proti výroku II. tohto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Dovolateľ navrhol, aby najvyšší súd napadnutý výrok II. rozhodnutia odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) žalobca videl v zmätočnosti a arbitrárnosti postupu odvolacieho súdu pri rozhodovaní o trovách predmetného konania, keď sa podľa napadnutého výroku II. rozsudku aj náhrada za trovy konania z priznanej nemajetkovej ujmy 25.000 eur mala priznať iba v rozsahu 18,75% a nie v rozsahu 100% ako je to uvedené v bode 13. jeho odôvodnenia. V tejto súvislosti tiež poukázal, že listom zo 16. januára 2024 požiadal odvolací súd o opravu predmetného výroku rozsudku o náhrade trov konania pre zrejmu nesprávnosť, a to najneskôr do 10. februára 2024 z dôvodu potreby zachovania lehoty na podanie dovolania, pričom odvolací súd jeho návrhu nevyhovel i napriek tomu, že namietaná vada rozhodnutia spôsobená nepochopením spojenia „jedným výrokom“ mohla byť odstránená už postupom v zmysle § 224 CSP. Podľa žalobcu mal mať i so zreteľom na bod 13. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v nadväznosti na priznaný nárok na náhradu trov konania úspech do sumy 1.306,97 eura pri uplatnenej majetkovej škode 6.970,72 eura, čo predstavuje 18,75% a pri nemajetkovej ujme zase 100% úspech do sumy 15.173,35 eura z priznanej sumy 25.000 eur, čiže spolu vo výške 16.748,64 eura.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadřila.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 4/2011).

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

8. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

10. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Vyššie citované ustanovenie zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Teda, intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu musí dosahovať mieru, resp. intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V príslušnom procesnom kódexe koncipovaná prípustnosť dovolania sleduje trend nastolený judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej má tento mimoriadny opravný prostriedok slúžiť na nápravu najzávažnejších procesných pochybení, t.j. zmätočných rozhodnutí, ako aj na riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov, ako prvkov naplnenia princípu právnej istoty (sp. zn. III. ÚS 73/2018, IV. ÚS 528/2020, I. ÚS 204/2023).

13. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu však nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania proti výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý má povahu samostatného uznesenia a ktorým odvolací súd rozhodol s konečnou platnosťou o náhrade trov konania, dovolací súd považuje za potrebné poukázať na rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. IVOBdo/2/2021 zo dňa 29. septembra 2021, podľa ktorého „Rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania väd zmätočnosti v zmysle ust. § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania" a na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 387/2019 zo dňa 02. apríla 2020, podľa ktorého „Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie, a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí". V súlade s citovanou judikatúrou dovolací súd považoval dovolanie žalobcu za prípustné a ďalej skúmal jeho dôvodnosť.

15. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania a všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v CSP (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu.

16. Vychádzajúc z obsahu podaného dovolania (§124 ods. 1 CSP) sa žalobca nestotožnil so závermi odvolacieho súdu ohľadom priznaného nároku na náhradu trov predmetného konania, a to v tom smere, že znenie napadnutého výroku rozhodnutia odvolacieho súdu je v rozpore s jeho odôvodnením, v dôsledku čoho rozhodnutie v tejto časti vykazuje znaky arbitrárnosti a zmätočnosti.

17. K namietanej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd považuje za potrebné poukázať, že ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022) uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Zároveň z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávanych prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

18. V tejto súvislosti najvyšší súd poznamenáva, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (sp. zn. II. ÚS 383/06) je právo strany sporu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol) a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené. Preto v zmysle § 393 CSP v spojení s § 220 ods. 2 CSP, ktoré primerane platí aj pre uznesenie (§ 234 ods. 2 CSP), súd dbá, aby odôvodnenie rozhodnutia bolo presvedčivé. Presvedčivé odôvodnenie je tak nevyhnutnosťou dostatočne a riadne odôvodneného súdneho rozhodnutia.

19. Dovolací súd v danom prípade nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu pri výklade príslušných právnych noriem (§ 255 CSP) v rozpore s ich účelom a zmyslom, ktoré by odôvodňovali záver, že by išlo o svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené rozhodnutie, resp. odôvodnenie rozhodnutia by bolo zmätočné a preto by porušil právo žalobcu na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Odôvodnenie napadnutého rozsudku dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa riadil odvolací súd pri prijímaní záveru o pomere konečného úspechu strán sporu. Rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté v časti trov konania spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP). Odvolací súd, viazaný právnym názorom najvyššieho súdu prezentovaným v uznesení sp. zn. 7Cdo/339/2021, rozhodol v zmysle § 396 ods. 2, § 453 ods. 3, § 255 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP o náhrade trov prvoinštančného, odvolacieho konania a dovolacieho konania tak, že zohľadnil úspešnosť sporových strán vo vzťahu k žalovaným nárokom (ako celku) a jej pomerným rozdelením dospel k záveru, ktorý

bol premietnutý do znenia napadnutého výroku o náhradovej povinnosti, a to že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov predmetných konaní v rozsah 18,75%.

19.1. Odvolací súd v bode 13. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, po dôkladnejšom zohľadnení úspechu v rámci žalobou uplatnených nárokov, v podstatnom skonštatoval, že „pri určení rozsahu konečného úspechu strán sporu vychádzal z toho, že žalovaná mala v spore úspech v rozsahu 81,25% v časti nároku na náhradu majetkovej škody a naopak žalobca mal úspech v rozsahu 100% v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Čistý úspech žalobcu tak činí 18,75% (100% - 81,25%), ktorý sa bude počítať zo základu 31.970,72 eura (6.970,72 eura + 25.000 eur)". V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že pri rozhodovaní o trovách konania podľa § 255 ods. 2 CSP je potrebné určiť pomer úspechu a neúspechu sporových strán vo veci, v rámci ktorého sa však zohľadňuje celkový úspech strany sporu v rozsahu vymedzenom podanou žalobou bez ohľadu na pluralitu uplatnených nárokov, rovnako ako bolo naznačené vo vyššie uvedenom rozhodnutí najvyššieho súdu, ktorý poukázal na potrebu rozhodnúť v danom prípade o nároku na náhradu trov konania jedným výrokom, a to pomerom s náležitým zdôvodnením jeho postupu (pozri napr. III. ÚS 115/2023).

19.2. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd v napadnutom rozhodnutí z hľadiska formálnej štruktúry, zrozumiteľne vysvetľuje dôvody, na podklade ktorých dospel k prijatému záveru o žalobcovom čistom úspechu v danom spore, obsahuje zákonné ustanovenia, ktoré na vec aplikoval, ako ich aplikoval a aké právne závery z nich vyvodil. Prijaté právne závery zohľadňujú aplikačnú prax súdov pri rozhodovaní o trovách konania, preto ich nemožno považovať za zjavne nesprávne či arbitrárne. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá (bližšie pozri R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/86/2020).

20. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že procesný postup odvolacieho súdu, ktorý konal v zmysle ustanovení a zásad CSP, nemožno považovať za porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces. Žalobca tak neopodstatnene namietal, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočniť jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd považoval podané dovolanie žalobcu namietajúce zmätočnosť vadu podľa § 420 písm. f) CSP za nedôvodné, a preto ho postupom podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.